

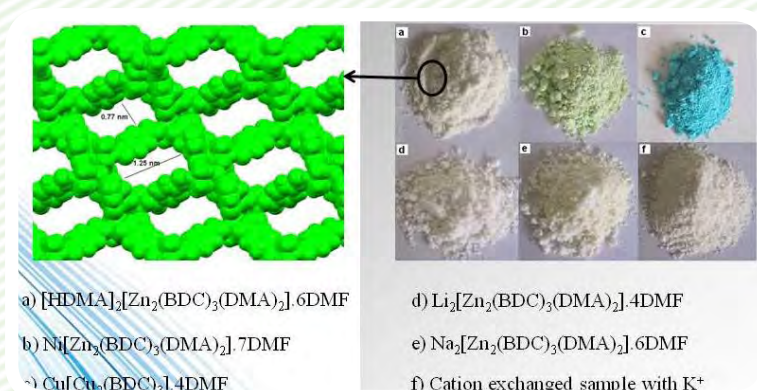

رتبه دوم پژوهش‌های بنیادی

- پژوهشگر: دکتر کامران اخباری
- عنوان طرح: بهینه نمودن ذخیره ی گاز متان در چارچوب‌های فلز آلی نانو متخلخل آنیونی با استفاده از فرایند پاسانتزی تعویض کاتیون
- استاد راهنما: دکتر علی مرسلی
- موسسه همکار: دانشگاه تربیت مدرس

چکیده طرح:

چارچوب‌های فلز-آلی (MOFs) دسته‌ای از ترکیبات متخلخل نوظهور هستند که یکی از پتانسیل‌های کاربردی آنها ذخیره و جداسازی گازها (مانند هیدروژن، متان، استیلن، دی اکسید کربن و اکسیژن) می باشد. هدف از این طرح دستیابی به دانش طراحی و سنتز چارچوب‌های فلز-آلی نانو متخلخل برای ذخیره گاز متان (که بیش از ۹۵ درصد حجم گاز طبیعی را تشکیل می دهد) در فشاری حدود ۳۵ بار و دمای محیط بوده که می تواند جایگزین مناسبی برای بنزین و CNG در باک خودروها باشد. کار انجام شده در این راستا شامل سنتز، شناسایی و آنالیز ساختاری یک چارچوب فلز-آلی آنیونی $[Zn_2(BDC)_3(DMA)_2]_2 \cdot 6DMF$ ، $[HDMA]_2$ ، $[HDMA]^+$ = دی متیل آمونیوم، BDC^{2-} (۱ و ۴- بنزن دی کربوکسیلات، DMA = دی متیل آمین و $DMF = N$ و N -دی متیل فرامید) بوده که شانزدهمین چارچوب فلز-آلی آنیونی سنتز شده در دنیا می باشد. چارچوب‌های فلز-آلی آنیونی خود زیر مجموعه‌ای از چارچوب‌های فلز-آلی می باشند که به دلیل ویژگی ساختاری آنها و حضور کاتیون آلی در حفرات آنها، تنها تعداد محدودی از آنها سنتز و گزارش شده است. حضور کاتیون‌های آلی $HDMA^+$ در کانال‌های این چارچوب فلز-آلی با شبکه آنیونی، امکان تعویض پاسانتزی آن‌ها را با یون‌های فلزی چون Ni^{2+} ، Cu^{2+} ، Li^+ ، Na^+ و K^+ فراهم می نماید. بدین ترتیب فرایند تعویض کاتیون این چارچوب فلز-آلی با یون‌های ذکر شده صورت گرفته و فرمول‌های مولکولی آنها توسط آنالیزهای CHN ، ICP ، XRD و ^1H-NMR تعیین گردید. در مرحله بعد این شش ترکیب فعال گردیده و میزان ذخیره‌ی گاز متان در آنها مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج نشان می دهد که نمونه تعویض کاتیون شده با Li^+ بیشترین میزان ذخیره‌ی گاز متان را دارا می باشد.

طرح‌های برگزیده پانزدهمین جشنواره جوان خوارزمی - آذر ماه ۱۳۹۲